

Тема:Педагогическа интерпретация на поговорките "На сила можеш да вземеш,но насила не можеш да дадеш", "Можеш да закараш коня до реката,но не можеш да го накараш да пие вода"и притчата за размътеното кладенче

„Ние се раждаме със способността да се учим”

Ж.Ж.Русо

За учението са създадени много поговорки и много думи са казани в негова защита и възхвала, то е родило у нас вечния копнеж към знание, към самосъвършенство, към откривателство и себепознание. Ето защо учението е едно от малкото вечни неща в нашия преходен свят. То ни дава безценната възможност, често пред самите себе си, да намерим истинската си същност, да намерим душата си. За всекиго учението е носител на знанието, на човешкото в човека, на мъдростта на старите хора и любовта към живота на младите. Да мислиш и да вземаш решения е заложено в човешката природа. Всъщност това е най-важната разграничителна черта, която ни отличава от животните – разумът. Един мъдрец е казал, че знанието, го кара да се чувства безсилен, а друг: "Аз знам че нищо не знам,но има такива които и това не знаят". Мъдростта е прозрение, че не си достигнал предела на знанието, че пред теб лежат множество неоткрити тайни. Тази мъдрост дава усещането за ограничеността на знанието, за слабостта на човека. Но тъкмо това усещане е великата сила на човека. От нея се раждат целта, амбицията, устремът, пътят, откривателството. Учението - това е човешкият живот, една недописана страница, един стремеж да кажем още нещо, една мечта хората да не ни забравят, един начин да бъдем вечни. Ако хората искат да бъдат свободни трябва да придобиват знания.Човек се учи цял живот. Според Конфуций:„Три пътя водят към знанието: пътят на размишлението — това е най-благородния път, пътят на подражанието — това е най-лекия път, и пътят на опита — това е най-горчивият път.

Когато детето започне да посещава училището, ученето става най-важното нещо.Училищната възраст при децата има много други проблеми, но този за ученето е един от най-важните.Важно е при обучението на децата да открием стила на учене на всяко дете. Това е ключът към успеха в тази област. Нагласата до голяма степен

определя начините, чрез които хората работят, общуват и учат. Много е важно учителите да разберат силните и слабите страни на детето, неговите цели, интереси и вътрешен мир. Без свои собствени цели децата често се превръщат в пасивни участници в целите, които другите хора имат за тях. Постигането на успеха зависи от самопознаването, положителното мислене и увереността в способностите на даден човек. Познаването на детето ще ни покаже как да оценим и да подхраним индивидуалния му потенциал за учене, основан на неговите таланти и нагласи. Опознавайки всяко дете в процеса на обучение, възпитание и развитие, учителят трябва да изведе и най-малките положителни постижения на детето на преден план и да ги използва възможно най-добре като база в по-нататъшната си учебно-възпитателна работа. Защото

„Можеш да закараш коня до реката ,но не можеш да го накараш да пие вода” .

Училището е онази институция, в която детето натрупвайки малко по- малко знания се усъвършенства и оформя като личност. Задължителното образование е нещо добро и хубаво, но не можеш да накараш децата насилно да получат знания. За да се поддържа положителното отношение на ученика към ученето е необходимо съобразяването с възрастовите възможности на учениците, индивидуалните им особености и личната готовност за учене. Един от главните пътища за усъвършенстване на интелекта е повишаването на мотивацията за интелектуални постижения. Формирането на интелекта е детерминирано до голяма степен от изградените у учениците мотиви за постижения в интелектуалната сфера, основни подбудители на интелектуалната дейност на личността. Затова е необходимо да се обърне специално внимание върху отношението “мотивация-интелектуални постижения” , като се акцентира върху важността на формирането на необходимата мотивация за учебна дейност.

Чрез употребата на понятието “мотив” се определят всички фактори, които са предизвикали някакво действие на индивида. В психологията с понятието “мотивация” се описва доста широк кръг от явления: желаниа, предпочитания, влечения , стремежи, очаквания , нагласи, стимули, ценности и значения на ситуативните условия, цели, намерения и т.н. мотивацията се разглежда като съвкупност от вътрешните сили, активизиращи човека и управляващи неговото поведение. Мотивите подбуждат индивида към търсене на успех или постигане на високи резултати в конкретна сфера на дейност. Така чрез мотивът възпитаникът може да развие и съзнателно отношение към учебната дейност. Характерно за такова отношение към ученето е преминаването му в несъзнателна мотивация за учене. Положително отношение към ученето се оформя при наличие на готовност на ученика да учи. Необходимо е учителите да поддържат желанието на учениците да учат. Това е една от главните задачи на учителя – да мотивира учениците да учат. Мотивацията за учене и отношението на ученика към ученето, независимо, че се развиват по време на учебния процес, зависят най-много от самия ученик. Това е видимо при самия процес. От тях зависи дали ученикът ще учи с желание, дали ще изпълнява изискванията на учителите си. Затова в поговорката „**Нас**

ила можеш да вземеш,но насила никога не можеш да дадеш”

отговаря точно на казаното до тук.Който мъдро търси, намира онова, което е полезно.

Трябва и време за да може едно взаимодействие да се превърне в педагогическо. Педагогическото взаимодействие предполага равенство във взаимоотношенията, въпреки че в отношенията си с децата, възрастните често използват авторитарен тип въздействие, опирайки се на своите възрастови и професионални преимущества. Ето защо, за възрастните, педагогическото взаимодействие е свързано с трудности от морален характер, с опасността да се премине тънката граница, зад която започва авторитаризмът, морализаторството и в крайна сметка насилието над личността. В ситуация на неравноправие, у детето се предизвиква ответна реакция и то оказва пасивна съпротива срещу възпитателните мерки. Опитните, талантиви педагози умеят да управляват процеса на педагогическо взаимодействие. Изграждането на хуманни взаимоотношения между възпитател и възпитаван, се явява един от централните казуси в учебно-възпитателната дейност. Хуманизирането на педагогическото взаимодействие е процес на овладяване на хуманистични идеи, превръщането им в мотиви на поведение, в ежедневни взаимоотношения. Хуманните отношения между учители и ученици са залогът за тяхната успешна работа, растежа и себеразвитието на децата. Хуманизирането на педагогическото въздействие и обучение, предполага разглеждането им като процеси, в които централна фигура е ученикът. То е основен участник в образователния процес. Педагогът изпълнява ролята на човекът, облекчаващ процеса на възприемане и учене. Той създава атмосфера на взаимно доверие и непосредствено общуване, позволяваща осъществяването на самореализацията на личността и развитието на креативността ѝ, в процеса на педагогическото взаимодействие. Под креативност се разбира способността да гледаш на предмети по нов и нетипичен начин и да намираш уникални решения на проблеми

Креативността се явява пълната противоположност на шаблонното мислене. Тя излиза встрани от баналните идеи и ражда оригинални решения. При развитието на творческите способности у детето, като материали служат най-различни ежедневно обкръжаващи ни вещи. Важно е детето да се учи да намира различни пътища на решение на проблеми, да умее да разглежда предмети и явления от различни страни и гледни точки. Трябва да се уважава и детската индивидуалност. Да се приемат нейните „творения” с позитивизъм, дори те да са незавършени или неточни. Така детето само намира правилния път да изрази своята индивидуалност. Погрешна е стратегията, свързана със сравняването на децата с другите връстници и изискването те да бъдат „над средното ниво”, или просто да бъдат като родителите си. Подобни силови методи могат да наранят трайно детската психика - децата се отчайват, дори се предават вътрешно, подтиска се тяхната индивидуалност. Хубаво е учителя да създаде такива условия на работа при които детето да получи радост от успеха. Един от начините е създаване на благоприятна нагласа, използвайки преноса от успеха на една дейност в друга. Безспорен е фактът, че успешните действия стимулират претенциите на учениците, повишават тяхната увереност и активност в обучението. Постигнатият успех е източник на положителни преживявания. Той е причина ученикът да изпита

удовлетворение от дейността си и да придобие усещане за собствена значимост. Успехът играе ролята на позитивното подкрепление за усилията на ученика, което се превръща в подбудителна сила за нова учебна активност – ученикът се стреми отново да се реализира в дейността, която му е позволила да се почувства значим, „защото потребността от успех е потребност на личността от самата себе си”.

Развитието на детето се извършва **от една страна** в процеса на овладяването на ценностите на обществото, на приобщаването към тях при опознаване на света, **а от друга**

в процесите на самореализация на личността в условията на съвместна дейност и общуването. Затова казваме, че някои неща не стават с правене, иска се време, за да може детето да усвои знанията и да ги осмисли. Всичко тече, всичко се променя. Човек също се променя по пътя на познанието. Връщайки едно от децата назад към първото кладенче учителят Буда ни учи, че за да достигнеш до ново познание нужно е да си овладял старото. Колко сме взели от първоначалното знание и ще можем ли да достигнем до следващото и колко бихме могли да поемем, ни показва връщайки го назад. Не всички са усвоили тези знания и не всички биха могли да ги усвоят веднага. Ще трябва време за да осмислят наученото. Защото докато не се осмисли първото познание не може да се достигне до следващо. Не винаги детето ще разбира от първия път това, което учителят му обяснява. Не всички деца ще разберат еднакво бързо и точно учебния материал. Ще се налагат понякога многократни и разнообразни повторения на едно и също нещо и може би пак ще има някое дете, което в момента да не е разбрало за какво става дума. Но след един или няколко урока, може след цял раздел, детето ще осъзнае преподаденото преди време и бързо ще „навърже” последващите знания. Някои деца бързо възприемат и разбират учебния материал, други по-бавно, някои полагат повече усилия от другите, затова е необходим диференциран подход към всяко дете, такъв който да е в съответствие с реалните индивидуални способности на всяко дете.

Човек се учи до като е жив, оглеждайки се около себе си всичко, което имаме в своя дом и в своя живот, го дължим на знанието. То ни води по стълбата на развитието. Всяка наша мисъл е продължение на онова, което сме научили от другите. Всяка наша разумна стъпка съчетава знанието с целеустремеността ни. Пътят на човечеството е път към познанието. И ако някога пресъхне изворът на човешките стремежи и цели, това ще означава край на самото човечество. Великият и неустоим стремеж на човечеството от древността до наши дни е усъвършенстването, защото то е прозрение за света, сила, слава и мъдрост.

Учението го има и ще продължава да е до нас, за да “просветлява” душите ни, защото човек изпитва огромна необходимост от него. Възможността учението да изчезне, да се

изгуби би била възможна само, ако човек изгуби своята чувствителност, мечти и идеали.